

**MĀKSLU IZGLĪTĪBAS KOMPETENCES CENTRS
„LIEPĀJAS MŪZIKAS, MĀKSLAS UN DIZAINA VIDUSSKOLA”**

METODISKAIS MATERIĀLS

GRAFIKA

DRUKAS PROCESS OFORTA TEHNIKĀ

3., 4. Vizuālā māksla (mākslas)

Dace Jegorova-Strazdiņa

1. Ievads: Kas ir oforts?

Oforts ir dobspiedes grafikas tehnika, kurā attēls tiek iegūts, iegravējot to metāla plāksnē (parasti varā) un pēc tam izmantojot šo plāksni kā klišeju attēla pārvešanai uz papīra ar preses palīdzību. Tā ir viena no sarežģītākajām, bet arī izteismīgākajām grafikas tehnikām.

2. Nepieciešamie materiāli un instrumenti

- Vara vai cinka plāksne
 - Asfaltlaka (vai īpaša oforta grunts)
 - Oforta adata (vai citi gravēšanas rīki)
 - Skābes vanna (piemēram, dzelzs hlorīds vai slāpekļskābe – atkarībā no metāla)
 - Oforta krāsa (īpaša, bieža tipa)
 - Nelieli kartoniņi (krāsas uzklāšanai)
 - Drukas prese
 - Oforta papīrs (biezi, mitrināti papīri, piemēram, Hahnemühle)
 - Mitrināšanas vanna (papīra sagatavošanai)
 - Avīzes, stīvināta marle vai tarlatāns (krāsas notīrīšanai no klišejas virsmas)
-

3. Soli pa solim: Drukšanas process oforta tehnikā

3.1. Plāksnes sagatavošana

- Izgriež vajadzīgā izmēra metāla plāksni.
 - Nopulē virsmu līdz gludumam, izmantojot smilšpapīru un pulēšanas pastu.
 - Attauko plāksni ar spirtu vai krītu.
-

3.2. Plāksnes pārklāšana ar aizsargslāni

- Uzkrāsē plāksni līdz 70 grādiem un vienmērīgi pārklāj ar asfaltlaku vai citu skābi necaurlaidīgu gruntējumu.
 - Ļauj gruntējumam atdzist un sacietēt.
-

3.3. Zīmējuma iezīmēšana ar adatu

- Izmantojot oforta adatu, iegravē attēlu gruntētajā plāksnē. Adata noskrāpē aizsargslāni, atsedzot metālu vietās, kur paredzēts, lai skābe reaģētu saskarsmē ar metālu.
-

3.4. Kodināšana (iegravēšana ar skābi)

- Plāksni iemērc skābes vannā. Skābe kodina metālu tur, kur tas ir atsegts.
 - Kodināšanas ilgums atkarīgs no vēlamā līniju dziļuma (parasti 5–60 min).
 - Pēc kodināšanas plāksni izņem, noskalo ar ūdeni un noņem gruntējumu (piemēram, ar terpentīnu).
-

3.5. Plāksnes tīrīšana un krāsas uzklāšana.

- Notīra plāksni no gruntējuma un noslauka sausu.
 - Uzklāj oforta krāsu uz visas plāksnes virsmas ar neliela kartoniņa palīdzību, rūpīgi iedrīvējot to iegravētajās līnijās.
 - Sāpumā ar tarlatānu noslauka lieko krāsu no virsmas, tad tīrīšanas procesu turpina ar avīzi, līdz tā atstāta tikai rievās.
-

3.6. Papīra sagatavošana

- Izvēlēto oforta papīru samitrina ūdenī (15–30 min) un pēc tam nosusina starp dvieļiem vai avīzēm, līdz tas ir mitrs, bet ne slapjš.
-

3.7. Druka ar presi

- Uz preses virsmas novieto plāksni ar attēlu uz augšu.
 - Uz plāksnes rūpīgi uzliek mitro papīru.
 - Pārsedz ar filca segu.
 - Lēni un vienmērīgi izrullē cauri preses rulljiem.
-

3.8. Nospieduma žāvēšana

- Gatavo nospiedumu uzmanīgi noņem no plāksnes.
 - Nospiedumu ar papīra līmlenti pielīmē pie finiera dēļa un atstāj to izžūt (1–2 dienas).
-

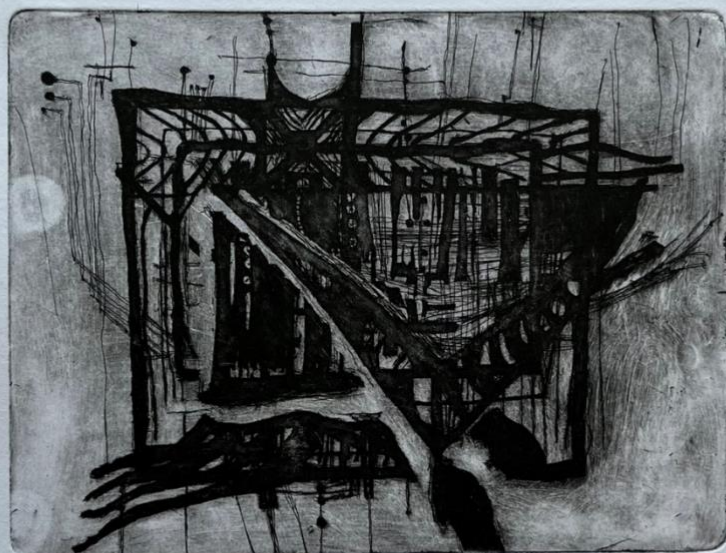
4. Padomi un drošības norādes

- Strādājot ar skābēm, vienmēr izmanto cimdus, brilles un strādā labi vēdināmā telpā.
- Neatstāj skābes bez uzraudzības.
- Oforta krāsa ir noturīga – izmanto darba apģērbu un aizsarglīdzekļus.
- Eksperimentē ar dažādiem kodināšanas laikiem un krāsas notīrīšanas tehnikām, lai iegūtu dažādus vizuālos efektus.

5. Noslēgums

Oforta tehnika ir laikietilpīga, taču tā ļauj izveidot niansētas un detalizētas grafikas. Šī metode apvieno zīmēšanas prasmes ar tehnisku precizitāti un radošu eksperimentēšanu.

3/3 oferts

Zigmunds Rāgels

2024

1/3 Oports, Paula Swarc, 2025. g